

Комунальний заклад «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського»
Комунальний заклад «Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» Житомирської обласної ради
Комунальний заклад вищої освіти «Вінницька академія безперервної освіти»
Комунальний заклад «Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» Запорізької обласної ради
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
Центральноукраїнський національний технічний університет
Центральноукраїнський інститут розвитку людини Університету «Україна»
Донецький державний університет внутрішніх справ
Кіровоградський науково-дослідний експертно-криміналістичний центр МВС України
Центр «Адвокат дитини» Вищої школи адвокатури Національної асоціації адвокатів України

III Всеукраїнська науково-практична конференція **«БЕЗПЕКА ДІТЕЙ В ІНТЕРНЕТІ: ПОПЕРЕДЖЕННЯ, ОСВІТА, ВЗАЄМОДІЯ»**

05-09 лютого 2024 року

[Сайт конференції](#)

[Сторінка матеріалів
учасників конференції](#)

[Відеозапис пленарного
засідання конференції](#)

Кропивницький
2024

УДК 004 (06)

Безпека дітей в Інтернеті: попередження, освіта, взаємодія: збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Кропивницький, 05-09 лютого 2024 року / уклад. С.М. Єфіменко; за заг. ред. Г.В.Скрипки. Кропивницький: КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», 2024. 140 с.

*Друкується за рішенням вченої ради
комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної
педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського»
(від 14 лютого 2024 року, протокол №2)*

Рецензенти:

Сергій БУРТОВИЙ, кандидат педагогічних наук, заступник директора з науково-дослідної діяльності та міжнародного співробітництва комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського»;

Олександр УЛІЧЕВ – кандидат технічних наук, старший викладач кафедри кібербезпеки та програмного забезпечення Центральноукраїнського національного технічного університету.

Відповідальний за випуск – Віталій ДМИТРУК

Збірник матеріалів конференції містить основні результати науково-практичних пошуків освітян, правоохоронців, представників громадських організацій та державних органів різних областей України щодо осмислення, виявлення та поширення ефективних практик, які сприяють забезпеченню безпеки дітей в Інтернеті, а також розвитку кіберграмотності педагогічної спільноти.

Матеріали опубліковані в авторській редакції.

ЗМІСТ

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ВИМІР ПОНЯТТЯ «ПРАВА ДИТИНИ В ІНТЕРНЕТІ»	6
ШАЄЦ Єлизавета Правопорушення в інтернеті: вплив вікового фактору на виявлення та фіксацію.....	6
ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА ДІТЕЙ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	8
ВІДБОРЕНКО Інна Протидія дезінформації в контексті російсько-української війни.	8
ДУНЯШЕНКО Наталія Інформаційна грамотність у соціальних мережах як складова інформаційної безпеки сучасних дітей.	9
ЄФІМЕНКО Світлана Безпека неповнолітніх інтернет-користувачів в умовах воєнного стану.	12
КУЧЕРЕНКО Марина Сучасні методи виявлення фейків у соціальних мережах.....	16
ЛУНГОЛ Ольга, ПОЗІГУН Богдан Вплив медіа та інтернету на формування й поширення сучасних молодіжних агресивних субкультур	20
СЕВЕРИНА Любов Соцмережі та війна: як уберегти дітей від небезпеки. .	22
ТКАЧЕНКО Дар'я, ГАБОРЕЦЬ Ольга Інформаційна грамотність як ключовий елемент захисту дітей від інформаційних загроз у воєнний період	25
ТКАЧЕНКО Марина Основні інформаційні загрози для дітей в умовах воєнного стану	26
ЯКИМ Тетяна Формування безпечної поведінки дітей в інтернет-мережі..	30
ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ БЕЗПЕЧНОЇ ПОВЕДІНКИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В ІНТЕРНЕТІ	33
БАБКОВА Олена, СТАДНИЧЕНКО Кіра Формування базових компетенцій безпечної поведінки підлітків в інтернеті	33
БАРЛІТ Оксана Високий рівень інформаційно-комунікаційної компетентності педагога як необхідна умова розвитку інформаційно-комунікаційної компетентності здобувачів освіти.....	37
БАРНА Ольга Наступність у формуванні компетентностей учнів з питань безпеки в інтернеті: проблеми та шляхи їх вирішення.....	39
ВОРОЖБИТ-ГОРБАТЮК Вікторія Рекурсивне мислення здобувачів освіти в установах виконання покарань - умова формування безпечної поведінки в мережевому просторі	44
ГАБОРЕЦЬ Ольга, БАЛАНЕНКО Анастасія Вплив медійної грамотності на запобігання онлайн-загроз серед дітей.....	47
ТКАЧЕНКО Людмила Навички медіаграмотності у взаємодії з учасниками освітнього процесу в закладі дошкільної освіти	48
СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ВИМІР ПОНЯТЬ «ЦИФРОВІ СЛІДИ», «ЦИФРОВІ ТІНІ».....	52
ОРЕЛ Ірина Соціально-педагогічний вимір понять «цифрові сліди», «цифрові тіні».	52

СТВОРЕННЯ ЯКІСНОГО БЕЗПЕЧНОГО УКРАЇНОМОВНОГО КОНТЕНТУ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ: ТРЕНДИ, РОЛІ, МОЖЛИВОСТІ	54
ВАСИЛЬЄВ Денис Розвиток україномовного контенту в мережі інтернет .	54
КРАВЧЕНКО Олена Штучний інтелект у освітньому процесі: сучасні тенденції	56
ЛИТВИНЕНКО Ольга Еволюція ChatGPT: від мовної моделі до інтелектуального помічника.....	59
СІКОРСЬКА Тетяна Інструменти вчителя-словесника і реалії сьогодення.	62
НЕБЕЗПЕЧНЕ СПІЛКУВАННЯ ОНЛАЙН: РИЗИКИ, ПРАВИЛА, МЕХАНІЗМИ ЗВЕРНЕННЯ ПРО ДОПОМОГУ Й ЗАХИСТ	63
ЛУНГОЛ Ольга, ТОРГАЛО Павло Ідентифікація небезпек та розвиток стратегій захисту у віртуальному світі.....	63
МЕЛЕШКО Єлизавета Інформаційно-психологічні впливи у формі цифрового газлайтингу у соціальних мережах та способи захисту	65
МИХАЙЛЮК Іванна Превенція секстингу серед школярів у небезпечному віртуальному світі.....	69
ПАВЛЮК Денис Обережно! Шахрайство! Як не потрапити на гачок шахрая? Допоможе Stopfraud/MRIYA.....	71
ПОДМАЗІН Сергій Проблема інтернет-залежності дітей та підлітків.....	71
СУРЖКО Ольга Безпечне спілкування в інтернеті: цікаві казки ігри та вправи для дітей різного віку..	75
ФАМІЛЯРСЬКА Лариса Різновиди загроз в освітній онлайн-комунікації.	76
ТЕХНОЛОГІЧНІ ІНСТРУМЕНТИ ТА РІШЕННЯ ФОРМУВАННЯ БЕЗПЕЧНОГО ІНТЕРНЕТ-ПРОСТОРУ ДИТИНИ	79
АМАНГЕЛДІЄВА Анна Сучасні технології як інструмент соціальної профілактики кіберправопорушень серед дітей.	79
БАБІЧ Анна Інструменти забезпечення формування безпечного інтернет- простору дитини.	81
ВОЛОШИНА Тетяна, МАРКО Наталія Формування безпечного онлайн- простору для дітей з особливими освітніми потребами.	84
ГРУШКО Роман Безпека в інтернеті для дітей: як хмарні технології та розвинена цифрова компетентність стають ключовими рішеннями.....	86
ПОЙДА Сергій Інструменти формування навичок безпечного використання сервісів мережі Інтернет.	90
РОЗВИТОК КІБЕРГРАМОТНОСТІ ПЕДАГОГА	92
БОЙКО Ірина Безпека: аксіологічний підхід.	92
ВОЛЄГОВА Наталія Цифровізація освітнього процесу закладу дошкільної освіти як тренд сучасного суспільства.	95
ГЕНСЕРУК Галина, МАРТИНЮК Сергій Підготовка майбутніх учителів до розвитку цифрової безпеки в учнів.....	101
ГРАБОВСЬКИЙ Петро Цифрові інструменти Google для захисту користувача в інтернеті як складова кіберграмотності педагога.....	103

підвищення цифрової та інформаційної грамотності у державному секторі та за його межами [2, с. 70], удосконалення технологічних інструментів і рішень щодо формування безпечного інтернет-простору та консолідацію зусиль між державою, закладами освіти та батьками дітей з ООП.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Безпека дітей в Інтернеті: попередження, освіта, взаємодія: збірник матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної конференції, м.Кропивницький, 06-10 лютого 2023 року / уклад. С.М. Єфіменко; за заг. ред. Г.В. Скрипки. Кропивницький: КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», 2023. 192 с.
2. Дорожня карта використання науки, технологій, інновацій для досягнення цілей сталого розвитку / Ухвалено колегією Міністерства освіти і науки України. Протокол від 22.12.2023 № 3. Київ - 2023. URL: <http://surl.li/pjggz> (дата звернення: 02.02.2024).
3. Лавриненко Л.М. Освіта в реальності сьогодення – дистанційне навчання: МЦНД. Луцьк, 2020. С. 25-28.
4. Сучасні засоби ІКТ підтримки інклюзивного навчання : навчальний посібник / А. В. Гета та ін.; за заг. ред. Ю. Г. Носенко. Полтава : ПУЕТ, 2018. 261 с. URL: <http://surl.li/qblkz>.
5. Черних О.О. Формування безпечної поведінки дітей в інтернеті як актуальний напрям соціально-педагогічного супроводу. Інновації педагогічної освіти в умовах викликів сьогодення : монографія / за наук. ред. С. Я. Харченка. К. : Талком, 2019. 343 с. URL: <http://surl.li/qblwv>.

БЕЗПЕКА В ІНТЕРНЕТІ ДЛЯ ДІТЕЙ: ЯК ХМАРНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА РОЗВИНЕНА ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ СТАЮТЬ КЛЮЧОВИМИ РІШЕННЯМИ

Роман ГРУШКО

У сучасному світі, де технології є обов'язковою частиною повсякденного життя, питання безпеки дітей в Інтернеті стає надзвичайно важливим. З кожним роком діти стають активнішими користувачами онлайн-ресурсів, використовуючи цифрові простори для навчання, розваг та соціалізації. У цьому контексті ключовою стає необхідність розробки та впровадження ефективних технологічних інструментів, спрямованих на формування безпечного інтернет-простору для наймолодших користувачів. Хмарні технології стали необхідною складовою сучасного цифрового суспільства від функцій зберігання та резервного копіювання даних до моніторингу та фільтрації контенту. Хмарні технології можуть надати ефективні інструменти для батьків та педагогів у вирішенні питань, пов'язаних із безпекою юних інтернет-користувачів.

Однією з основних переваг хмарних технологій у контексті забезпечення безпеки дітей в Інтернеті є їх здатність ефективно зберігати та керувати даними. Замість локального зберігання інформації на пристроях, де є ризик втрати, хмарні платформи надають можливість зберігати дані в безпечному та доступному з

будь-якого пристрою місці. Від сімейних фотографій до особистих налаштувань безпеки, хмарні технології стають ефективним засобом для забезпечення конфіденційності та інтегрованого керування цифровою інформацією дитини.

У світі, де потоки інформації безперервно зростають, важливо визначати та фільтрувати контент, до якого діти мають доступ. Хмарні платформи надають зручний інструментарій для батьків та педагогів для моніторингу та фільтрації контенту, що надходить до пристроїв дітей. За допомогою розумних алгоритмів та налаштувань безпеки, батьки можуть ефективно відстежувати та контролювати доступ до відповідного контенту, надаючи дітям безпечне та відповідальне Інтернет-середовище [2, с. 34].

Розвиток цифрової компетентності стає важливим елементом відповідального використання інтернет-ресурсів. Вивчення навичок інтернет-грамотності включає в себе уміння розрізняти достовірні та недостовірні джерела інформації, розуміння основних принципів цифрової безпеки та етичної поведінки в мережі. Розвинуті навички критичного мислення допомагають дітям аналізувати та оцінювати інформацію, з якою вони стикаються в Інтернеті, забезпечуючи їм усвідомлене та відповідальне використання онлайн-ресурсів. Цифрова компетентність включає в себе уміння ефективно користуватися цифровими ресурсами та інструментами. Діти повинні навчитися безпечно взаємодіяти з різноманітними онлайн-сервісами, розуміти принципи конфіденційності даних та вміти захищати свою особисту інформацію. Розвиваючи ці навички, діти можуть стати не лише компетентними користувачами Інтернету, а й власниками своєї цифрової безпеки. Цифрова компетентність є ключовим елементом у створенні безпечного інтернет-середовища для дітей.

Хмарні рішення для контролю з боку батьків стають ефективним засобом моніторингу онлайн-активності дітей. Вони надають змогу відстежувати відвідувані вебсайти, контролювати час, проведений в Інтернеті, та блокувати небезпечний чи неприйнятний контент.

Інноваційні методики в сфері цифрової безпеки допомагають вирішувати сучасні виклики та адаптувати підходи до змінного інтернет-середовища. Прикладом є використання штучного інтелекту для аналізу поведінкових зразків дітей в Інтернеті та розпізнавання можливих загроз. Це дозволяє вчасно виявляти та реагувати на небезпечні ситуації.

Іншим інноваційним підходом є створення ігрових платформ, які навчають дітей основам цифрової безпеки через інтерактивний та захопливий досвід. Це дозволяє дітям засвоювати важливі принципи безпеки, граючи в ігри та виконуючи завдання.

Цифрові інструменти в навчанні можуть допомагати формувати цифрову компетентність та забезпечувати безпеку дітей в Інтернеті. Наприклад, інтерактивні навчальні платформи можуть надавати матеріали з цифрової грамотності та інтернет-безпеки, використовуючи групові завдання та взаємодію в онлайн-середовищі.

Іншим прикладом є впровадження цифрових асистентів у навчальний процес, які надають підтримку та консультації з питань цифрової безпеки. Це

сприяє формуванню навичок безпеки в онлайн-середовищі та забезпечує педагогічну підтримку у впровадженні цифрових технологій в навчання.

Практичне використання цифрових інструментів у даних контекстах може значно покращити рівень безпеки дітей в Інтернеті та підготувати їх до відповідального використання цифрових технологій.

Проведені дослідження підтверджують, що комбінація цифрової компетентності та ефективного використання хмарних технологій може значно підвищити безпеку дітей в Інтернеті. Важливим є те, що формування навичок інтернет-грамотності та використання передових технологій може створити надійний щит для дітей, захищаючи їх від ризиків та негативного впливу онлайн-середовища.

З огляду на швидкий технологічний розвиток та зростання онлайн-активності серед дітей, тема безпеки в Інтернеті буде надзвичайно актуальною і в майбутньому. Прогнозується, що високий рівень взаємодії дітей з цифровими технологіями та збільшення їх онлайн-присутності створять нові виклики та потреби в сфері захисту юних користувачів від цифрових загроз.

Враховуючи швидкі темпи технологічного розвитку, важливо регулярно оновлювати інструкції та навчальні матеріали з цифрової безпеки. Використання актуальних прикладів та сценаріїв допоможе дітям краще розуміти та адаптуватися до нових викликів.

Вдосконалення методик може включати в себе використання новітніх технологій, таких як віртуальна реальність, інтерактивні платформи та штучний інтелект, для створення більш ефективного та захопливого навчального середовища [1, с. 72].

Співпраця з технологічними компаніями може сприяти впровадженню новітніх технологій та розробці інноваційних методик безпеки в Інтернеті. Розробка персоналізованих технологічних інструментів, які враховують індивідуальні особливості та потреби дітей, може значно підвищити ефективність засобів безпеки. Співпраця на глобальному рівні між урядовими структурами, освітніми установами та технологічними компаніями дозволить обмінюватися кращими практиками та створювати єдині стандарти безпеки в Інтернеті для дітей. Залучення до участі спільноти та формування культури цифрової безпеки в родинях та школах сприятиме створенню стійкого та безпечного інтернет-середовища.

Розглянемо деякі практики та інноваційні підходи, спрямовані на розвиток цифрової компетентності та формування у дітей навичок безпеки в онлайн-середовищі.

«Цифрова гігієна» у шкільній програмі. Ця методика включає в себе інтеграцію основ цифрової безпеки та цифрової грамотності у навчальні плани та програми. *Ефективність* – діти отримують систематичні знання щодо безпеки в Інтернеті, які застосовують у повсякденному житті.

Використання інтерактивних ігор для навчання безпеки. Розробка та впровадження інтерактивних ігор, що моделюють ситуації в Інтернеті та навчають правилам безпеки. *Ефективність* – граючись, діти отримують практичний досвід та розвивають навички безпечної поведінки в Інтернеті.

Організація відкритих лекцій для батьків. Проведення лекцій та семінарів для батьків щодо цифрової безпеки дітей, з врахуванням актуальних тем та тенденцій. *Ефективність* – батьки отримують інформацію та рекомендації щодо контролю та підтримки безпеки своїх дітей в Інтернеті.

Рекомендується включати методики з цифрової безпеки у шкільні програми як обов'язкову складову. Це створить систематичний підхід та забезпечить розвиток відповідних навичок протягом усього навчання.

Розробка мобільних додатків та онлайн-ресурсів, які надають інтерактивний спосіб навчання безпеки в Інтернеті, може стати ефективним засобом залучення дітей та підтримки їх навчання.

Важливо організувати спільні заходи для батьків та дітей, де будуть відзначені досягнення у цифровій безпеці. Це підтримає спільноту та сприятиме позитивній динаміці.

Використання власних технічних можливостей, таких як віртуальна реальність та інші інтерактивні технології, дозволить створити захопливі та ефективні уроки з безпеки в Інтернеті.

Впровадження цих рекомендацій допоможе забезпечити ефективне та систематичне навчання з питань цифрової безпеки, готуючи дітей до відповідального та безпечного використання інтернет-ресурсів.

Формування цифрової безпеки дітей – це завдання, яке вимагає комплексного підходу, співпраці всіх зацікавлених сторін – від батьків та вчителів до технологічних компаній та урядових структур. Захистити молоде покоління від цифрових загроз і забезпечити їхній розвиток у цифровому середовищі – це спільна відповідальність, яка має долучити всіх учасників суспільства [3, с. 27].

Забезпечення цифрової безпеки для дітей в Інтернеті – це завдання, що стає все більш актуальним і вимагає від нас системного та інноваційного підходу. Інтернет визначає наше сучасне життя і зростання дітей у цьому цифровому світі вимагає від нас ефективних стратегій, щоб забезпечити їх безпеку та розвиток.

Хмарні технології, цифрова компетентність та практичне використання цифрових інструментів у шкільному та сімейному середовищі виявляються ключовими компонентами успішної політики цифрової безпеки. Розглядаючи інноваційні методики, досліджуючи знахідки та інновації, а також аналізуючи думки користувачів, ми робимо важливий крок у напрямку створення безпечного та підтримуючого інтернет-середовища для дітей.

Безпека в Інтернеті – це виклик для нашого суспільства і від нашої спільної уваги та зусиль залежить майбутнє наших дітей в цифровому світі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кочарян А.Б., Гущина Н.І. Виховання культури користувача Інтернету. Безпека у всесвітній мережі: навчально-методичний посібник. Київ, 2011. 100 с.
2. Безпечне користування сучасними інформаційно-комунікативними технологіями / О. Удалова та ін. К.: Україна, 2010. 72 с.
3. Діти в Інтернеті: як навчити безпеці у віртуальному світі : посібник для батьків / Литовченко І.В. та ін. К.: Видавництво: ТОВ «Видавничий Будинок Аванпост-Прим», 2010. с. 48.